

kayese eden makalesi (c. XLIV), F. Babinger ile F. Dölger'in Bizans İmparatoru VIII. İoannes'in Saruca Paşa'ya yolladığı mektubu (c. XXV), B. Hemmerdinger'in Me'mûn'un bazı ilmî ve felsefî kitaplar istemek üzere Bizans'a gönderdiği ilim heyeti (c. LV), Dennis'in Selânik'in Türkler tarafından ikinci fethi (c. LVII) gibi Türk tarihiyle bağlantılı yazılara da rastlanır. Derginin ilk on iki cildinin etraflı bir indeksi ayrıca basılmıştır (Münih 1908).

SEMÂVİ EYİCE

BYZANTION

Belçika'da yayımlanan
Bizans araştırmaları dergisi.

Dergi esasında Bizans tarih, edebiyat, sanat, arkeoloji, teoloji ve filolojisi konularındaki çalışmaları yayımlamakla beraber Türk ve İslâm tarih ve medeniyetle ilgili araştırmalara da yer vermektedir. Başlığında *Byzantion* adından başka *Revue Internationale des Etudes Byzantines* alt başlığı bulunan bu periyodik, Belçikalı iki tarihçi Paul Graindor ve Henri Grégoire tarafından kurularak ilk sayısı Brüksel'de 1924'te çıkarılmıştır. Geçen yüzyılın sonlarında Bizans araştırmaları konusunda yayımlanan iki dergiden *Byzantinische Zeitschrift Almanca*, *Vizantisjki Vremennik* ise Rusça

idi. 1923'te Fondation Universitaire'in öncülüğü, Yunan Başbakanı Venizelos'un teşvikiyle Yunan hükümeti ve İtalyan elçiliğinin maddî katkılarıyla *Byzantion* bu iki derginin paralelinde, ancak Fransızca olarak yayımına başladı. Çıkacak ilk cildin, sekseninci doğum yılı için Rus sanat tarihçisi Kondakov'a (ö. 1925) bir armağan olması düşünülmüştü. Yaklaşık 650 sayfalık ciltler teşkil etmekle beraber bazı yıllar 1000 sayfaya yakın hacme ulaşan *Byzantion* her yıl genellikle iki fasikül halinde yayımlanmaktadır. Bu sayılarda Bizans tarih, teoloji, filoloji, epigrafya, arkeoloji, nümismatik vb. konulardaki araştırma makaleleri, kitap tanıtma ve tenkitleri, ilmî haberler yer almaktadır.

1924'ten bugüne kadar kesintisiz çıkan *Byzantion*'un 1990 yılında LX. cildi basılmıştır. II. Dünya Savaşı sırasında Belçika işgal edildiğinde dergi Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımına devam ederek 1941-1945 yılları arasında Byzantine Institute Incorporation ve The Medieval Academy of America tarafından burada üç cildi basılmıştır. *Byzantion*'un ilk otuz cildinin (1924-1960) tam bir indeksi B. Lagarde tarafından düzenlenerek yayımlanmıştır (*Index des tomes 1 à XXX [1924-1960] de Byzantion*, Bruxelles 1961).

Byzantion'un genellikle ünlü Bizantistler'e armağan olarak çıkan ciltlerinde daha ilk sayıdan itibaren İslâm ve Türk medeniyetine dair yazılara da yer verilmiştir. İlk ciltte N. Kondakov'un "Bizans Sarayında Doğu Kıyafetleri" başlıklı makalesiyle başlayan bu gelenek bugüne kadar sürmüştür. Dergide, Roma çağı tıp yazarı Galenus'un Arapça el yazmaları (M. Meyerhof, c. III), Kosova Savaşı'na dair Bizans kaynakları (N. Radojčić ve H. Grégoire, c. VI), İslâm sanatında resim yasağı (G. Marçais, c. VII), Seyyid Battal Gazi ve Digenis destanı ilişkileri (R. Goossens ve H. Grégoire, c. VII), İmparator

Alexandros'un sarayında bir Arap esiri, Hârûn b. Yahyâ (Grégoire, c. VII) gibi makalelere rastlanır. İstanbul'un fethi hakkında bir kaynak (A. A. Vasiliev, c. X), Konya'da Komnenos sülâlesinden birinin mezar kitabesi (P. Wittek, c. X), İmparator Mikhael Palaiologos ile Sultan Kalavun arasında 1281 antlaşması (M. Canard, c. X) vb. *Byzantion*'da yer alan makalelerden bazılarıdır. Kurtuba ile Bizans arasında IX. yüzyılda elçi teatisi (E. Lévi-Provençal, c. XII), Manuel ile Hacı Bayram arasındaki münazara (P. Charanis, c. XVI) gibi Bizans - İslâm münasebetleri hakkındaki araştırmaların yanında Osmanlı tuğralarına dair P. Wittek'in (c. XVIII, XX) uzun araştırması gibi tamamen Türk tarihiyle ilgili yazılar da yer almaktadır. Yi-ne Wittek'in Anadolu Selçuklu tarihine dair etraflı bir çalışması da burada basılmıştır (c. XI).

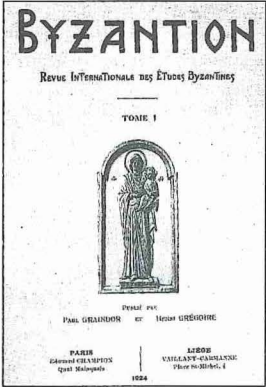
Bizans arkeolojisiyle ilgili yazılar arasında, İstanbul'da Divanyolu caddesi kenarında Merzifonlu Mustafa Paşa Külliyesi altında bulunan eski bir Bizans sursarıcı (E. Mamboury, c. XI) ve Fâtih Vakfı olarak Silivri'de camiye çevrilen eski kilise kalıntısı hakkındaki makaleler de (S. Eyice ve O. Feld, c. XXXIV, XLVIII) Türk kültür tarihiyle iç içe olan konulardaki araştırmalara örnektir.

Byzantion dergisinin bütün eski ciltleri, 1964'ten itibaren Liechtenstein'in başşehri Vaduz'da bir yayınevi tarafından tıpkıbasım olarak yeniden basılarak satışa çıkarılmıştır.

Byzantion dergisinin sonunda yer alan kitap tanıtma, tahlil ve tenkitleri bölümünde de Türk ve genellikle İslâm tarihiyle ilgili yayınlara dair bazan çok etraflı yazılar bulunur. Adı ve gayesi Bizans medeniyetini araştırmak ve tanıtmak olan *Byzantion*, Türk ve İslâm tarihi konularında da ihmal edilmemesi gereken bir yayının organı hüviyetindedir.

SEMÂVİ EYİCE

Byzantion'un
1. sayısının
iç kapağı